

Hlavná včelárska kontrolórka (2,5 roka), sleduje dianie na letáci pri jesennej kontrole stanovišťa / J. Vasiľ

V novembri často klesajú denné teploty na sedem až dva stupne Celzia a nočné pod bod mrazu. To nútí včelstvá, aby sa stiahli do zimného chumáča. V južných oblastiach ešte v prvej dekáde novembra môžu teploty vystúpiť nad 12 °C, čo umožní včelstvám krátke prelet. Prevažná väčšina dní je však chladná a daždivá.

Včelstvá reagujú na postupné zmeny počasia. Jesenné studené vetry, daždivé počasie, začínajúce nočné mrazy a nízke denné teploty veľmi ovplyvnia ich chovanie a život. Na rozdiel od iných živočíchov včelstvo sa neukladá na zimný spánok. Zimu prežíva v stave zníženej aktivity, stiahnuje sa do chumáča, v ktorom svoju teplotu stále vyrovňáva tak, aby na jeho krajoch neklesla pod 10 °C. Príprava včiel na zimný pokoj trvá celé týždne.

PROTIVARROÁZNE OŠETRENIE VČELSTIEV

V poslednej dekáde októbra sme uskutočnili jesenné ošetrovanie včelstiev proti varroáze. Často sa však stáva, že v niektorých včelstvách mladé matky kládli dlhšie a ešte v októbri mali včelstvá väčšie plochy plodu. Nemohli sme preto vykonať druhé a v boji proti kliešťovi najdôležitejšie ošetrovanie. Začiatkom novembra bývajú v južných častiach Slovenska ešte vhodné podmienky na posledné jesenné ošetrovanie. Treba dať pozor na to, aby včely neboli stiahnuté do chumáča. Teplota okolia počas ošetrovania by nemala byť nižšia ako 13 °C. Ak by bola nižšia, ošetrovanie by nemalo vysokú účinnosť, preto odporúčam ošetrovať večer, keď včely už nelietajú, ale sú ešte rozlezené po plástoch a chumáč je rozvolnený.

KONTROLA LETÁČOVÉHO OTVORU

Tak ako som popisoval v októbrovom čísle časopisu Včelár, je potrebné si najneskôr v novembri skontrolovať, prípadne upraviť letáčový otvor pred zimou, aby sa včely podľa potreby dostali z úla von, ale aby nepovolený návštevník nemohol vniknúť dnu do úla. Za predpokladu, že je včelstvo zdravé a správne zazimované počujeme v úli tzv. „tichý šelest“. Ked' však včelstvo nemá dostatok vzduchu, musí vetať, čo počujeme ako hučanie a vtedy je potrebné letáčový otvor zväčšiť.

TRIEDENIE PLÁSTOV A ICH USKLADNENIE

Po zrušení medníkov väčšina včelárov nemá dostať času na triedenie a vyváranie, prípadne vytváranie vyradených plástov. Včelie plasty sú ošestrené iba sŕením, aby ich viačka voštinová nezničila. Teraz nadišiel čas plasty roztriediť podľa ich kvality i možnosti použitia a uskladniť tak, aby ich myši nepoškodili. Plasty

Lesné stanovište vo Veľkej Fatre, nevyhnutnosťou je elektrický ohradník, fotovoltaický panel a trakčná batéria / J. Vasiľ

triedime do štyroch skupín a každú skupinu plástov osobitne uskladníme.

Do prvej skupiny dávame panenské plasty aj nedostavané medzistienky, do druhej plasty žemľovej farby, v ktorých bol aspoň raz vyliahnutý včelí plod a budeme ich v budúcom roku používať na rozširovanie plodiska. Do tretej skupiny dávame plasty tmavšie, ktoré sa už do plodiska nehodia, ale možno ich použiť do medníkov a do štvrtej skupiny dávame plasty na vyradenie. To sú tmavé až čierne, alebo je na nich vystavané trúdie dielo, zdeformované a odtrhnuté a nie sú vhodné už ani do medníkov.

Takto roztriedené plasty uskladníme v debnách alebo v medníkoch a každú skupinu si označíme. Ja osobne následne takto roztriedené plasty uskladním v mraziarskom boxe kde po zapnutí boxu nastane teplota -1 až -2 °C a aj tie najmenšie larvičky vijačky voštinovej uhynú mrazom. Tí včelári, ktorí nemajú takúto možnosť musia včelie plasty ošetrovať, pokiaľ nenastane chladnejšie obdobie a to menej ako

+10 °C, kedy sa vijačka voštinová už nerozmnožuje (Filippov I. N., 2023). Vyradené a tmavé plasty môžeme odovzdať po dohode výrobcom medzistienok na spracovanie.

DEZINFEKCIÁ VČELÁRSKEHO NÁRADIA, JEHO ÚDRŽBA A USKLADNENIE

Nikdy nezabúdajme po vče-

Včelstvá vo vlastnoručne vyrobenej klietke, ktorá slúži ako ochrana proti medveďovi / J. Vasiľ

Lesné stanovište vo Veľkej Fatre. Včelstvá sú umiestnené v klietkach a ako dvojitá ochrana je použitý elektricky ohradník s hliníkovým drôtom / J. Vasiľ

lárskej sezóne na údržbu, opravu a dezinfekciu včelárskeho náradia. Kŕmidlá – osobne ich zbieram zo včelstiev až po príchode prvých mrazov, kedy je včelstvo stiahnuté do chumáča a v kŕmidle sa nenachádzajú žiadne včely, je potrebné umyť horúcou vodou a dezinfikovať 5 %-tným roztokom lúhu a opláchnuť. Podobne dezinfikujem aj ostatné umývateľné náradie, ktoré používam často počas včelárskej sezóny. Drobné včelárské náradie ako je rozperák, metličku a dymák mám priradené pre každé stanovište samostatne (ostáva na danom stanovišti počas celej sezóny a nezamieňam ho s iným stanovištom kvôli dodržiavaniu hygieny).

◆ ÚPRAVA OKOLIA VČELNICE

Po ukončení včelárskej sezóny venujme pozornosť aj okoliu včelína (včelnice) a dezinfekcii pôdy okolo úľov. Nezabúdajme, že veľa včiel je nozematických, hynú okolo úľov a sú zdrojom nákazy pre ostatné včely. Na pôdu okolo úľov sa odporúča rozhádzať nehasené vápno a pôdu rozrýľovať.

◆ PRÁCA VO VČELÁROVEJ DIELNI

Neoddeliteľnou súčasťou moderného včelárenia je včelárska dielňa. Od kvality vybavenia dielne

náradím a strojmi mnohokrát závisí, na aký stupeň vyspelosti včelárenia sa včelár vypracuje. Polytechnické vzdelanie včelára je nevyhnutné na zvládnutie náročnej techniky včelá-

Aj takto môže vyzerať prevoz včelstva v aute, ak sa vám nezmestí úľ na výšku. / J. Vasiľ

renia. Venujte preto okrem starostlivosti o včelstvá i vedomosti týmto smerom. Len v dobrej dielni sa môžu zrodiť pomôcky a zariadenia, ktoré nám uľahčia prácu a zefektívnia včelárenie.

Začiatočníkom neodporúčam hned zhotovovať úle svojpopomocne. Častokrát si vieme sami zhotoviť napríklad bedne na plásty, kozlík, manipulačný vozík, nábeh do úla, izolátor na matku a podobne. Základné včelárske pomôcky sa dajú aj zakúpiť v kamenných včelárskych predajniach, ale aj na internete, no doplnkové a pomocné včelárske pomôcky na mieru nevyrába nik, preto si ich treba vyrobiť podľa seba.

◆ ŠTÚDIUM ODBORNEJ LITERATÚRY

Novembrové večery sú veľmi dlhé a poskytujú dostatok času na štúdium odbornej včelárskej lite-

Lesné stanovište vo Veľkej Fatre s náležitou ochranou proti medvedovi / J. Vasil'

ratúry, a teda aj na doplnenie teoretických vedomostí zo včelárstva. Je dôležité si uvedomiť, že nemôže existovať prax bez teórie a teória bez praxe v žiadnom odbore, najmä nie vo včelárstve, kde sa situácia mení

zo dňa na deň a jednotlivé roky sa od seba diametrálnie odlišujú. Kto chce byť skúseným včelárom musí venovať časť svojho voľného času na samovzdelávanie. To sa neskôr odzrkadlí aj v jeho ekonomike včelárenia.

MOTTO: DOBRÝ VČELÁR MÁ UŽ TERAZ PREDSTAVU O TOM, AKO BUDÉ VČELÁRIT V BUDÚCOM ROKU.

Ing. Ján Vasil'
Včelia farma Pčola

Včelársky OBCHOD MEDE
Kompletný sortiment VČELÁRSKÝCH POTRIEB na e-shope:
www.mede.sk

NAŠE EXTRA SLUŽBY

Vosk
info na tel.: 0918 167 234

- spracovanie a čistenie včelieho vosku
- výkup vosku a voštín alebo výmena na medzistienky
- výroba medzistienok ľubočolného rozmeru s 30 ročnou tradíciou a najnovšou technikou v závode vo Svätom Petre

KAMENNÉ OBCHODY:

LEHNICE
Malý Lég 167, 930 37 Lehnice
tel.: 0915 666 556
e-mail: obchod@mede.sk

SVÄTÝ PETER
Pivničná 35, 946 57 Svätý Peter
tel.: 0918 167 234
e-mail: sv.peter@mede.sk

VČELÍ MED * VÝKUP

- celoročne, platba v hotovosti
- odvoz zdarma, výmena obalov
- veľki včelári - vyššie ceny

0907 728 794

Včelárske potreby Košice - Bee shop

Máme kompletný sortiment: lipové rámiky, úle z borovice, vejmutovky, voskové medzistienky, oblečenie, drobné náradie, pomôcky na spracovanie a uskladnenie medu, flaše a viečka na med a propolis, antikorové zariadenia. Vykupujeme vyrezané súše.

Postová 3, Košice – Staré mesto.
Mobil: 0902 122 422, web: www.bee-shop.sk

VČELÍ MEDU za výhodných podmienok
- PLATBA V HOTOVOSTI -

VČELÍ MED
Odvoz medu zdarma, výmena obalov Pre velkovčelárov špeciálne ceny

SUŠENÝ PEĽ

PROPOLIS ZO SIEŤOK čistý neškrabany

ADRESA: Apimed Hlavná 578, Dolná Krupá
MOBIL: 0917 610 918, 0905 381 065
EMAIL: apimed@apimed.sk rekos@apimed.sk